

Premises filosófiques i pedagògiques que ens ajuden a contrastar la LOMCE amb el nostre referencial d'educació

- 1.- La LOMCE ix de l'explosió del neoliberalisme al segle XXI.
- 2.- Política educativa de la LOMCE. ¿Qué ens pot llevar?
- 3.- Fracàs i èxit escolar.
- 4.- Cultura de la participació i la LOMCE
- 5.- Valors. Element de contrast amb la LOMCE.

1.- Típicament, el terme neoliberalisme es refereix a la filosofia político-econòmica que propugna la mínima intervenció d'organismes estatals sobre l'economia i la política. Així el paper de l'estat es redueix a garantir les llibertats individuals. Es focalitza en els mètodes de lliure mercat, en la disminució de les restriccions a les operacions de les empreses, i en l'establiment dels drets de propietat.

Els principis bàsics, doncs, són:

- L'estat no ha d'intervenir en la regulació del comerç exterior ni en els mercats financers. La lliure circulació de capitals garanteix l'assignació més eficient dels recursos a nivell internacional.
- L'estat no ha de competir amb la iniciativa privada. Tots aquells serveis que puguen ser oferts pel sector privat han d'ésser privatitzats.
- El dèficit públic és perjudicial per a l'economia, ja que absorbeix estalvi privat, fa augmentar els tipus d'interés i disminuir la inversió privada.
- La protecció social garantida per l'estat de benestar i les polítiques redistributives són negatives per al desenvolupament econòmic.
- La regulació del mercat de treball des de qualsevol altre organisme que no siguen les pròpies empreses, és intrínsecament negativa, ja que impedeix arribar al salari d'equilibri (equilibri entre l'oferta i la demanda de treballadors).

Típicament una filosofia comporta una política, una economia i una educació. Per tant caldria un pacte per l'educació pública perquè no passara allò de viure en un estat de provisionalitat permanent en el món educatiu espanyol.

El govern espanyol prepara la setena reforma de l'Educació de la democràcia. No hi ha ministre d'Educació que no haja somiat en la seua "reforma educativa". ¿Quina reforma educativa pot portar el ministre d'Educació, Cultura i Esport, José Ignacio Wert? Com anècdota, sabem que Wert és protaurí, que pensa que el 15M és una mainada d'anarco-comunistes il·letrats i que els usuaris de webs de descàrregues són bàrbars. Gràcies al seu compte de twitter, a més, ens assabentem que li interessa el model educatiu proposat per "Amy Chua", la dona xinesa coneguda com la Mare Tigressa per la seua defensa de l'autoritarisme com a pedagogia fonamental. Ara bé, no és anecdòtic que el màxim responsable d'Educació, en una conferència de 2010, assegurara literalment que "la Comunitat educativa no pot ser una Comunitat democràtica, perquè el procés educatiu no és democràtic". Tampoc és anecdòtic que aquest tipus ja s'ha fet famós per les retallades i per les estrambòtiques justificacions públiques que ha anat oferint d'aquests inqualificables saquejos del sistema educatiu públic. A més a més es partidari de subvencionar els col·legis que segreguen per sexe, té la voluntat de reduir el percentatge

del temari escolar que decideixen els governs autonòmics i vol que l'alumnat tinga que decidir molt prompte sobre el seu futur (batxillerat o FP).

No és cert que les revèlides i una segregació primerenca de l'alumnat millore la qualitat. Concebre l'educació com una carrera d'obstacles aconseguirà augmentar el fracàs escolar i l'abandó escolar, augmentarà la segregació classista i reduirà la igualtat d'oportunitats per a l'alumnat d'origen humil, perquè l'única cosa que persegueix és formar mà d'obra barata per a un mercat de treball precari i en rotació. És un desbarat equiparar pobresa amb poca capacitat per a l'estudi en l'alumnat que tinga una situació socioeconòmica desfavorable. Elimina progressivament la comprensivitat i la igualtat d'oportunitats durant l'etapa obligatòria en educació. Segregar des dels 13 i 15 anys, segons els programes, és negar la capacitat de canvi en els joves.

La ideologia de la reforma Wert es troba batejada pel neoliberalisme. Per tant és una llei que crea suspicàcies, que porta recels i que ens du a un debat dens i incòmode prenyat de desconfiança. És un encrueliment de l'ala dretana i de les multinacionals amb la nostra educació pública.

El mercat no ha de ser el que oriente l'educació. És un error sotmetre els centres educatius a la competitivitat, establint proves externes per a oferir una classificació de col·legis segons els seus resultats, a fi que els "clients" puguen comparar i triar aquells que més avantatges competitius els aporte. En aquest mercat competitiu (neoliberalisme), les escoles es fan més selectives, rebutjant l'alumnat que presente més dificultats i que puga fer descendir els seus resultats i la seua posició en el rànquing. Es facilita la creació de guetos escolars. Eixa concepció comporta gestionar els centres públics segons les receptes de l'empresa privada, l'especialització dels centres per a oferir una oferta competitiva a la clientela, l'elecció a dit dels directors per l'administració, per fer-los especialistes en gestió empresarial i sense criteris pedagògics, la reducció de la participació de la comunitat educativa, eliminant la capacitat de decisió dels consells escolars en qüestions transcendentals.

La incidència dels canvis polítics en el nostre món educatiu provocarà la construcció d'una cultura desitjada pel neoliberalisme (apanya't com pugues i salve's qui puga)

2.- Tornem a un model d'educació dels anys seixante. La Reforma Wert no coneix l'escola que es fa hui en dia i per tant pot destruir molta faena feta i molta energia viscuda. Al mateix temps ens pot provocar la furiosa energia de combat que ens proporciona la desesperació quan reflexionem el següent:

- Desapareix la visió de futur del que significa ser ciutadà que desenrotlla la seua personalitat sent crític i participant en la vida pública.
- Ens lleva la possibilitat de percebre la pedagogia com una pràctica política i moral en un conjunt democràtic de la comunitat escolar, per la desqualificació defesa per conservadors i liberals de la pedagogia datada amb contingut polític, deixant-la de manera capritxosa aliada al mètode, el formalisme i la tècnica; no donant-se compte de la distinció existent entre educació política i educació polititzada.
- Ens lleven la coordinació necessària dels diferents agents educatius que intervenen en la relació escola societat.
- Quasi desapareix la contribució de la institució educativa al procés de la normalització lingüística..

- És torna boirosa la relació entre escola i món del treballl.
- Ens lleven la possibilitat de què l'escola tinga resposta als canvis socials.
- Desapareix el poder construir valors contradictoris amb valors dominants. El que serà el sòrdid present, tacarà els records bells del passat de renovació pedagògica, democràcia als consells escolars i participació en direccions col·legiades.
- No podrem dur endavant una educació intercultural entesa com una resposta positiva, progressiva, democràtica al dret de totes les persones de viure i de conviure amb igualtat des del respecte a la diferència.
- Lleva la possibilitat als estudiants d'assumir riscos, formular preguntes, a desafiar als poders, a valorar les tradicions crítiques i a reflexionar sobre l'ús de l'autoritat en la gestió del centre i en altres contextos pedagògics.
- Desapareix la realitat de voler una escola pública per a tots i totes i apareix el fet d'una escola concertada que amaga el fet que una part del sistema educatiu finançat amb fons públics no aconsegueix els principis d'accés igualitari, gratuïtat d'escolaritat obligatòria, no adoctrinament etc... ja que aquesta ideologia de la reforma reclama retalls pressupostaris i la privatització dels servies públics.
- Fa desaparèixer l'escola com un espai obert capaç de cosntruir un projecte de desenvolupament comunitari amb coordinació dels diferents agents educatius.

3.- L'impacte de la globalització econòmica, globalització de la informació i la comunicació, obri les finestres a la ventilació de la consciència social, l'espírit de suport i la voluntat de cooperació per fer entrar al fracàs escolar, dignificat i esculpit amb els informes PISA.

Davant aquesta llei amagar el cap baix l'ala pot portar a conseqüències imprevisibles; de la mida de jugar-se les conquestes aconseguides amb tant esforç durant els darrers quaranta anys.

Cal una visió oberta i àmplia. Aquesta llei no serveix per tractar el problema del fracàs escolar com la dificultat que tot o gairebé tot l'alumnat que sofreix com a mínim l'ensenyament obligatori arribe a superar els cicles educatius i obtinga uns nivells de coneixement i de socialització bàsica acceptables per a un ciutadà. L'alumnat que manté una relació conflictiva amb l'escola, els que abandonen les aules abans d'acabar el cicle educatiu i els que obtenen resultats negatius en finalitzar els estudis de primària i de secundària és el 35% del conjunt de l'alumnat.

La reforma amb les retallades no aconseguirà una implicació professional més gran per part dels mestres, amb una organització escolar eficient, amb una màxima col·laboració dels pares i de l'entorn social i amb una administració educativa més preocupada per la qualitat. Per aconseguir que com a mínim el 90% de cada generació tinga èxit escolar, cal un plantejament més profund que la llei Wert no fa. Perquè no és cert que amb retalls aplicats i la contrareforma prevista l'escola siga de tots i per a tots. Molt al contrari, s'accentuarà el fracàs escolar en el sistema públic, es reforçaran les privatitzacions, apareixerà més segregació i tot açò serà l'inici del desmantellament de l'escola pública. No estem davant de la construcció de l'escola del futur, sinó davant de la volta a la pitjor escola del passat. El retorn a l'escola dels pobres i a la universitat per a rics.

En el súmmum del desvergonyiment, el ministre d'Educació pitjor valorat en la història

d'aquest país s'atreuix a dir que no cal gastar més en educació, que amb menys recursos poden millorar els resultats. Quan portem una desinversió de 6.000 milions d'euros des de 2010 i es calcula que podem arribar a una reducció total de 10.000 milions d'euros fins 2015, ningú que tinga un mínim de rigor i serietat pot afirmar que no augmentarà el fracàs escolar i l'abandó escolar enjorn. El somriure del ministre quan diu aquestes afirmacions no dona pau i les seues paraules desesperen. L'exemple de Finlàndia està ací: major inversió i major reconeixement al professorat, igual a millors resultats. I aquests resultats són possibles perquè eixe país invertix en educació més d'un punt percentual del PIB que Espanya, més altres aportacions indirectes en forma de programes d'atenció a la família i la infància, gratuïtat en material escolar i menjadors i un sistema públic i gratuït en tots els nivells.

4.- Aquesta llei posa en perill la cultura de participació.

– Lleva la participació en el govern i en la gestió democràtica dels centres. Implica un retrocés democràtic per la gestió burocratitzada i un atemptat contra preceptes constitucionals com l'accés a la funció pública desde la igualtat, el mèrit i la capacitat, com demostra el cas de la contractació il·legal de nadius anglosaxons a Madrid i la constant contractació de docents per part de l'escola concertada pel fil de l'amiguisme i ser de la família sense haver un control públic perquè són diners públics.

– Dificulta viure la participació en el quefer quotidià, en les relacions interpersonals entre les diferents persones que conformen la comunitat educativa. Interessa reflexionar sobre la vida del centre educatiu en la cultura de la participació com a valor que impregna el quefer diari i que implica una predisposició dels agents educatius dels diversos sectors de la comunitat educativa a participar al mateix projecte per saber el valor educatiu que desapareixerà. Aquest valor s'explica en la relació de l'alumnat, dels pares i les mares, del professorat, amb el centre. Cultura de la participació no només per mitjà de la gestió escolar, l'acció tutorial, fer de mestre, sinó també amb la seua expressió en el projecte de centre com a valor i principi que presideix l'acció educativa, que ha d'embeure's totes les àrees del currículum, però també en l'organització i la trobada de sectors educatius en activitats de tipus complementari (xerrades, taules rodones, festes escolars...).

– No vol saber res del protagonisme i compromís del professorat, famílies i alumnat amb l'educació pública. Aquesta llei amb el seu estil de retallades i desconfiança en l'escola pública pot trencar l'estat d'ànim del professorat i l'estat d'ànim és energia i si t'atures, t'afones.

– Vol fer desaparèixer el concepte de cultura de participació que implica una manera semblant de percebre, d'entendre, de sentir i de viure la vida del centre educatiu. És en la confrontació de postulats diferents, plurals, de posicionaments heterogenis, en convivència diversa, és en aquesta globalitat relacional que es construeix entre tots aquesta cultura.

– Oblida que la cultura de participació es viu, no s'explica. Es viu en el context general del centre amb estructures organitzatives i de gestió democràtiques, amb canals que faciliten l'intercanvi de posicions entre els diferents sectors. Però també en el desenvolupament del currículum amb la participació efectiva de l'alumnat en les decisions didàctiques en particular i en l'assumpció de responsabilitats en general.

– Passa absolutament dels principis de la cultura de la participació: democràcia o

llibertat d'acció i elecció i autonomia per part del professorat i de l'alumnat, consens que permet el progrés i la millora de la qualitat de l'ensenyament, autonomia o llibertat dels centres en els diferents nivells educatius d'organitzar-se i governar-se d'acord amb els seus interessos i amb les limitacions que imposa la comunitat, coresponsabilitat o col·laboració de tots i totes, dinamització associativa o crear estructures intermèdies de participació que faciuliten un primer debat, informació i comunicació o mecanismes àgils i eficaços que garanteixen el flux de la informació sobre els diferents assumptes escolars i la comunicació dels acords adoptats en les instàncies de govern democràtic del centre.

– No accepta les línies d'acció participativa: promoure accions participatives en el propi centre, formar la comunitat educativa en la cultura de participació, reglamentació de la participació en el centre, informació i comunicació dels acords a la comunitat educativa, metodologia eficaç en les reunions dels òrgans de govern del centre i demandes a les administracions educatives.

5.- Davant d'aquests atacs a l'educació com a bé públic, a més d'augmentar la inversió, cal reivindicar un model inclusiu que reconega el dret a aprendre amb èxit escolar de tot l'alumnat; impulsant canvis curriculars, metodològics i organitzatius per a oferir millors respostes a la diversitat, amb especial atenció als que tenen més dificultats. Una escola per aprendre cooperant, com una aposta crucial en la reforma de la vida democràtica, no sols com una estratègia específica per a millorar el rendiment acadèmic, sinó com a part d'una concepció vital i relacional. Una Universitat científica, crítica i autònoma. En resum, una escola de tots per a una societat de tots, més justa i més democràtica.

Per cert, no és cert que els continguts hagen de centrar-se en lo essencial. Reduir el nombre d'assignatures i centrar la càrrega lectiva en uns continguts mínims i elementals, la qual cosa en la terminologia conservadora s'anomena "volver a lo básico", empobrix el currículum i l'educació. És el que Berlusconi va resumir amb el lema de les tres "ies": "Inglese, Internet, Impresa" (traduït a Espanya, aquest últim, per "espíritu emprendedor") i que a Espanya suposaria reduir el pes de les ensenyances d'humanitats i artístiques. És una decissió classista dedicar així el període d'educació obligatòria a preparar mà d'obra barata i flexible, dotada amb uns coneixements instrumentals bàsics per accedir a un mercat laboral degradat.

L'educació és una de les millors inversions que pot fer un país des de el punt de vista econòmic, perquè tot el que s'invertisca en prevenció s'estalviarà posteriorment en reinserció. A més té resultats positius des del punt de vista cultural, social, i polític, perquè ajuda a crear societats més cohesionades i amb una major qualitat de la democràcia.

Què fer des de l'escola per no arruïnar-se i no deixar que els altres decideixen per noslatres? Promoure una educació democràtica i intercultural per a tota la població escolar, perquè tots i totes som molt diversos encara que per damunt de tot més iguals que diferents. Quelcom que exigeix una cultura escolar més calidoscòpica i contextos escolars més inclusivus per afavorir la integració i la cohesió social.

És obligat concloure que en aquesta estratègia en la qual es troba la llei Wert, hi ha altres objectius més profunds. I aquests no poden ser més que utilitzar la crisi i el deute com a valuosa excusa per a aconseguir destruir la major part dels drets laborals, socials i inclús polítics, que les societats europees han aconseguit amb grans sacrificis i lluites des

del final de la II Guerra Mundial. No es podria entendre l'entusiasme de la patronal i els grans empresaris per aquestes mesures.